

[Poul Hartling.]

dige foranstaltninger til bekæmpelse af den indenlandsk skabte inflation og herunder fremlægge et skøn over de samfundsøkonomiske muligheder for indkomstudviklingen og fremlægge et 3-årigt budget for statens anlægs- og driftsudgifter. Den foreslåede dagsorden blev vedtaget, og nu er altså øjeblikket kommet, hvor regeringen skal opfylde den pligt, som folketinget har lagt på den.

Det har efter mine begreber vist sig at være en såre nødvendig dagsorden. Inflationen er stadig væk et meget stort problem i dette land, og i den øjeblikkelige økonomiske situation er det meget vigtigt, at vi fører en ansvarsbevidst politik, at vi går varmsomt frem, og at vi ikke ødelægger de muligheder, vi har.

Venstre tog i sin tid initiativet til, at der blev nedsat et udvalg, der skulle undersøge de kilder, hvorfra inflationen her i landet særlig kom. En af de konklusioner, som udvalgets resultater må lede til, er, at vi de senere år har slidt meget hårdt på det forsprog i konkurrenceevne, som den såkaldte medvind udefra havde givet os. Det var medvinden udefra, der for nogle år siden løftede dansk økonomi ud af den traditionelle klemme mellem beskæftigelsesvanskeligheder og valutavanskeligheder. Dansk produktion, danske erhverv, fik et forsprog i konkurrenceevne, som dygtigt blev omsat i den velstandsfremgang, vi alle de senere år har nydt godt af. Det var, som også udvalget påpeger, med et ganske betragteligt forsprog i konkurrenceevne, vi gik ind i 60ernes første år.

Når vi i dag må se i øjnene, at dette forsprog i løbet af de senere år er slidt op, er årsagerne at finde i indenlandske faktorer, at vi har tilladt os en så stærk inflation og omkostningsstigning her i landet. Nu står vi uden et forsprog at tære på på et tidspunkt, hvor forholdene både udefra og indefra havde gjort en sådan sikkerhedsmargin meget ønskelig.

Udefra er det markedsproblemet, som jeg skal komme tilbage til, og det er tendenserne til stramning af aktivitet og konkurrence på nogle af dansk eksports hovedmarkeder; indadtil står vi over for betydningsfulde indkomstpolitiske beslutninger.

Den svækkede stigningstakt, som det jo

hedder, for dansk eksport er vel allerede et udtryk for, at vort konkurrencemæssige forsprog er slidt op. Det er ikke uden grund, at man inden for mange erhverv møder en voksende usikkerhed over for den videre konjunkturudvikling. Med rette hæfter alle de tre organer, det økonomiske råds formandskab, Nationalbanken og det økonomiske sekretariat, som regeringen har rådspurgt om mulighederne for den kommende tids indkomstudvikling, sig stærkt og med megen alvor ved den aftagende eksportstigning. Selv om man ikke skal hæfte sig alt for stærkt ved eksporttal for den enkelte måned, så må det dog give anledning til eftertanke, at Danmarks samlede eksport måned for måned siden april har været direkte faldende. Denne nedgang har ikke først og fremmest ramt landbrugseksporten, men nok så meget industrieksporten.

I denne situation må det være noget vigtigt, at man prøver at bekæmpe den særlig danske, indenlandsk skabte inflation. Vi har i de senere år set en række af inflationens urimelige virkninger. Den rammer dem, der skal spare op, den rammer dem, der skal leve af en fast indkomst, og den tager dybt i lønningsposen hos den almindelige lønmodtager, ja, det økonomiske råd understreger, at inflationen i særlig grad går ud over lønmodtagerne. Den svækker også den reelle fremgang i samfundet, og den fører undertiden hensyn ind i erhvervenes dispositioner, som ingen i længden kan være tjent med.

Vi har lykkeligvis hidtil kunnet holde inflationens trussel imod beskæftigelsen på afstand, fordi vi har haft et forsprog at tære på. Det har vi ikke længere, tværtimod betyder den inflationsskabte høje rente øgede vanskeligheder for tilpasninger og investeringer i erhvervene. For mere end et år siden gennemførtes den såkaldte kreditrationering, hvis udtrykkelige formål var at bane vejen for en lavere rente. I dag har vi både kreditrationeringen og den høje rente.

Hvad kan man gøre over for denne inflation? En af de ting, som man kan pege på, hænger sammen med bevægeligheden i samfundet. Fagligt, erhvervsmæssigt, geografisk betyder det noget vigtigt, at man kan omstille sig, at der er bevægelighed. Vi har fra venstres side været med til at stille